

— "Όμως, καλὲ νεκρέ, κί ἂν μποροῦσαν ὡς ἐσένα νὰ φτιάσουν τὰ λόγια μου τοῦτα σὸν παράδεισο πού στυλώθηκαν τῶν μακαρισμένων λιγδζωων, πού πεθαίνουνε νέοι, γιατί ἔιναι πολυαγαπημένοι τῶν θεῶν, ἴσως κάποιο κίνημα ἀνυπομονησίας θὰ τὴ χαλοῦσε τὴν πλαστικὴν ὑπερούσια γαλήνη σου καὶ κάποιος μορφασμὸς θὰ δίπλωνε καταφρονετικά τὰ μαρμαρωμένα σου χεῖλη. "Όλα τὰ ζητήματα τοῦτα καὶ τῶν ιδεῶν τὸ μεθύσι καὶ οἱ ἔργοντες πού μᾶς ἀναταράζουν, καὶ οἱ ἀγῶνες μας καὶ τὰ ιδρώματά μας, δὲν ἀξίζονε μπροστὰ σὴν αἰωνιότητα ὅσο ἀξίζει τὸ καρφί τοῦ θανάτου πού σὲ κάρφωσε. Κ' ἔρχονται ὤρες πού ὁ ἀνθρώπος ὁ στοχαστικός, ἀκόμα κί ὁ πάντα στρατιώτης τῆς ἐνέργειας, τὴ σιγαίεται τὴ ζωὴ, καὶ δέεται μὲ τοὺς στίχους τοῦ μεγάλου ποιητῆ «πρὸς τὸ θεῖο θάνατο, νὰ τόνε σφιχτοκλείσῃ σὴν ἀστέρινη ἀγκαλιά του, νὰ τόνε λυτρώσῃ ἀπὸ τίς ἀλυσίδες τοῦ Ἀριθμοῦ, τοῦ Τόπου καὶ τοῦ Χρόνου, καὶ νὰ τοῦ ξαναδώσῃ τὴν ἀνάπαψη πού τοῦ σάλεψε ἡ ζωὴ.»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ «ΓΥΡΟ ΤΩΝ ΩΡΩΝ»

Ο ΤΣΟΠΑΝΟΣ

(ΜΕ ΤΗ ΦΛΟΓΕΡΑ)

I.

“Ο τσοπάνος εἶν’ λεβέντης
Καὶ λαλαεὶ γλυκιὰ φλογέρα,
Τὰ ἠχοσόπια τῆς βουβαίνου
Τὸν τραγουδιστὴν ἀγέρα.

Στανταλίζουν καὶ στὰ δέντρα
τὰ πουλιά τὰ βλογημένα
Καὶ τὰ μούρμουρα σὲς βρῦσες
Σταματᾶνε σαστισμένα.

Μὲ τὴ μαστοριά ὁ τσοπάνος
Καιτὶς ἀπ’ ὅλα παίρνει
Καὶ σὸν ἦχο τῆς φλογέρας
Σὰ σκλαβάνια του τὰ σέρνει.

Παίρνει ἀπ’ τῶν ὤρων τὸ Γῦρο
Κί ἀπ’ τὴ μάγισσαν ἀλήθεια,

Παίρνει ἀπὸ ἄστρα καὶ φεγγάρια
Κί ἀπὸ παραμῦθια.

II.

“Ο τσοπάνος ὁ λεβέντης
Ξέρει σὴν γλυκιὰ φλογέρα
Καὶ τοῦ Γήλιου τὸ τραγοῦδι,
Πῶς παντρεύεται τὴ Μέρα.

Πῶς μιὰ κόρη ἀχιδομάλλω
Μιὰν ἀνήνη ἔχει ἀποχτήσει,
Πὸν σὸν πλέκει τὰ μαλλιά τῆς
Ἀπὸ φῶς γιομόζει ἡ Φῶση.

Σὰ σκορπᾶει τὰ βλέματά τῆς
Ξεφτυρώνου τὰ λουλούδια
Καὶ τὰ μπράτσα τῆς σὰ δείχνει
Στήνον τὰ πουλιά τραγοῦδια.

Ἡλιογέννητη τὴν εἶπαν
Καὶ τὴ δόξασαν οἱ ἀνθρώποι
Κί ἐκκλησιᾶς γιὰ τὸνομά τῆς
Ἔχουν ὅλοι αἰ τόπου.

III.

Καὶ τῆς Πούλιας ὁ ἀδερφός
“Ο Ἀδερφός,
Πῆρε καὶ τὴν ἐρωτεύτη
Καὶ στὰ κάλλη τῆς μπερδεύτη.

Καὶ σὸ βασιλιά τὸν ἤλιο
Ἡ πιερὴ ἀδερφή του πᾶει
Καὶ γονατιστὴ μπροστὰ του
Πέφτει καὶ τὸν προσκυνάει.

«Πολυπροσμένε μου Ἡλιο
«Πὸν ἔχεις κύκλους γιὰ βασίλιο,
«Σὲ Γῆς, σὲ Ὄθρανὸ καὶ σὲ Ἀδη.
«Καὶ φωτᾶς καὶ τὸ σκοτάδι,

«Τὸν Ἀδερφινὸ σπλαχνίσου
«Πὸν ἀπὸ πόθον ἐνικήθη,
«Γιὰ τὴν ἠποθεινή σου κόρη
«Πὸν ἔχει τὸ κρινένιο ἀστῆθι.

IV

Τὴν ξαδέρφισσά του ὁ Γήλιος
Δείχνεται νὰ συμπονάει,

Μὰ ἡ Διογέννητη ἡ Πανάωρια
Ἄλλον ἀγαπᾷ.

Στὴ σαηλιά του τὴν ἀνήλια
Μὲ τὰ ζωτικά τὰ χίλια
Σέρνεται μὲ συντροφιά
Σὲ προτομογιάς νητιά.

Ἀργαῖα στοιχιῶν βαροῦν
Καὶ φλογέρα καὶ τσαφάρι
Κ’ οἱ ἐρωσιπῆδες ἀγκάλια
Βρίσκουνε σὲ ἀνθοκλιναρι.

V

Σὰν ὁ Ἥλιος τὸ γοικᾶ
Ἀφρία ἀπ’ τὸ θυμὸ του χύνει
Καὶ στὰ κορφοβούνια ἀπάνου
Τοῦ Ἐσπερου καρτέρι στήνει.

Νὰ ὁ Ἀράτης κ’ ἡ Διοκόρη
Μὲ τὰ γιλημένα χεῖλη,
Στὰ ψηλά τὰ κορφοβούνια
Λίγο πρὶν τὸ σείλ.

Νὰ κί ὁ Γήλιος μὲ τοὺς Ἐλενοὺς
Καὶ τὰ βασιλόπουλά του,
Νὰ κί ὁ Ἀράτης μὲ τὴν ἄμειρη
Στοιχοσυννοδιά του.

Ἀναβλέμματα ἄγρια οἴχτουν
Καὶ σὸν τὰ θεριά θωροῦνται,
Σκίζονται στὰ βῆματά τους
Ἡ Γῆς τὰ βράχια σσειοῦνται.

VI

Κ’ ἡ Διογέννητη σὴν ἄκρια
Μὲ μαρμαριτάρια δάκρυα,
Μιὰ τὸν Ἀγαπῶ θεωρεῖ
Καὶ σπαράζει σὸν πουλί,

Μιὰ τὸ δοξαστὸ πατέρα
Καὶ ραγίζεται ἡ ψυχὴ τῆς
Πάσκει λέξη νὰ μιλήσῃ
Κί ὅλο σάνεται ἡ πνοὴ τῆς.

Φίλοι, ὀχτροὶ παραμερίζουν
Κί ὁ Ἥλιος σὴν παλαιστρα βγαίνει,
Σὰ μαρμαρωμένος βράχος
Στέκει δίχως ν’ ἀνασαίνει.

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΒΟ*

Πολὺ φρόνιμα ὁ Ἀρχὴς ματῆναισε τὸ παννὶ τους. Λιγάκι ἀκόμα κί ἂν ἔμενε, σίγουρα ἡ βάρκα θὰ τουμπάριζε, χωρὶς κοντολογίες! Ὁ ἀγέρας ὅσο βράδυνε δυναμῶνα, λίσσαζε, σφύριζε σὸν ὄχεντρα στὰ ξάρτια καὶ πήγαινε νὰ κουρελλιάσῃ τὸ παννὶ. Ἐγερνε ἡ βάρκα μονόπαντα, σὰ νῆπιλε νὰ πηθῇ θάλασσα, καὶ περνοῦσαν ἀπὸ πάνω τους τὰ κύματα, πούλεγες πῶς κολυμποῦσαν! Μ’ ἕνα ἐπιδέξιο τοῦ τιμονιῶ στήριξιμο πού καὶ πού ξεφεύγαν κίνα μεγάλο κύμα, π’ ἀγκυρῆσα σὰ βουνὸ ξανοίγανε, κ’ ἐτριζε τότες ἡ φτωχὴ βαρκούλα, ἐτριζε, σὰ νάγκομαχοῦσε μὲ τὸν ὄχτρο παλεῖοντες!

* Ἡ ἀρχὴ του σὸν ἀριθ. 308.

— Παναγιᾶ μου, βέθηκα μας! Νὰ σοῦ φέρω κερί σὸν τὸ μπόι μου!—φώναζ’ ἡ Μαριῶ μὲ τρομάρα.

— Ὁμορφο πῆμα ἡ φουρτοῦν! Τί λές, Γιαννάκη, παλλικαρᾶ;—φώναζε πειραχτικά ὁ Κώστας, λάνοντας θάρρετὰ τὸ κουπί του.

— Βρε ἀδερφέ, εἶπ’ ὁ Γιάννης, σῶνε κί καλὰ πρέπει νὰ πνιγοῦμε! Ἔιναι τρέλλα νὰ πάμε μπρός, γυρίστε σὴν στιγμή γιὰ τὸ Φανάρι! Κοντὰ εἶμαστε!

— Καὶ δὲ μοῦρχεται, κύρ Γιάνγκο, ἡ ἀφεντιά σου νὰ κουμαντάρης; Μὲ τέτοιον καιρὸ θὰ πάη κόντρα τὸ φελλοῦκι μου; Θάρρετς πῶς εἶναι γαϊδοῦρι, νὰ τραβήξω μιὰ τὸ γκέμι νὰ γυρίσῃ!

— Ἔτσι δά, τὸ λοιπὸν, θὰ πνιγοῦμε;
— Μπήκαμε πῶν στὰ ἀλματὰ! Θὰ πάμε μπρός κί ὅ,τι βγῆ! Τὸ νουὸ σας, παιδιὰ, τὸ νουὸ σας! Κρατιέστε καλὰ σὴν θέση σας!

Ὁ Γιάννης, σὸν τὸν καττάδιασ’ ὁ Ἀρχὴς, ζάρωσε σὴν γωνιά του συλλογισμένος κί ἀμίλητος. Στὴ ζαλιπμένο κεφάλι του χίλιες δυὸ φαντασίες χορπηθοῦσαν μὲ τῆς ἀστραπῆς τὴ γληγοράδα κί ἀλλάζαν ὄψη καθὲ στιγμή, σὰ σὶ πανόραμα. Πότε καθάλλικε τὸ βερκίκι τουμπαραμένει καὶ κατρακυ-

λοῦσε, σὰ δελφίνο, πὰ στὰ κύματα, πότε γινότανε παιδί κί ἀνατάραζε νερὸ σὲ μιὰ λεκάνα, κόνοντας χάζι, μὲς’ σ’ αὐτὴ τὴ φουρτοῦνα, ἕνα καρυδότσουρλο, πού περδεμε! Σὲ λίγο πήγαινε γεμάτος χαρὰ σὸν πάτο, σφίγγοντας τὴν ἀγκαλιά του τὴ Μαριῶ, μὰ πάνω σὴν ἀρογοκλιὰ ξεπερῆθε ξάφνου μιὰ γριά τρελλή, ξεμαλλιασμένη, καὶ μαγκόπαιδα τὴν κυνηγοῦσαν... — Ὁχ! ξεράνισε λυπητερά κί τινάχτικε, ἀγριοκοιτάζοντες τριγύρω, σὰ νὰ τοῦχσαν κάπου βελόνι!

— Τὸ νουὸ σας, παιδιὰ, τὸ νουὸ σας!
Ἡ μπόρα ζήσπησε μὲ τὰ ὅλα τῆς! Σκοτειδιάσε, ἄρχισε νὰ πέφτῃ βροχὴ μὲ τὸ σταμνὶ κ’ οἱ βροντὲς τούρνοῦ περὶβόλιναν μὲ τὴ βοή τοῦ πελάου. Τὸ τιμόνι κρετούσε πᾶτα ὁ Ἀρχὴς, ἀποθεριμένος μὲ τὴν ξανακμμένη ὄψη του καὶ τὰ γουρλωμένα μάτια, πού ὄλονονε, θάρρετς, τὸ φῶς μέσα τους συγκιτρώτανε Ἐσκαπότοπος, μὲ κολημένα τὰ μαλλιά του σὴν κίβελο, βουτηγμένος σὲ κύματα, στεκῆτανε καὶ σὴν τόπον του ἀσάλευτο, σὸν ἄλλος φουρτουνογέννητος Ἄη Νικόλας. Σὲ μιὰ στιγμή πού ἡ βάρκα ψηλά σπασχτικε σὸν τρελλὸ χορὸ τῆς, τέντωσε τὸ λαμπὸ τοῦ ψηλά κί πέρα πέρα στριφογύρισε τὰστραφερά του μάτια, ξεστᾶζοντας τὴ θέση

